

2.2 Demografický vývoj

2.2.1 Počet obyvatel

Moravskoslezský kraj je nejlidnatějším krajem České republiky. K 31. 12. 2005 žilo na jeho území 1 250 769 obyvatel, z toho celých 27 % na území správního obvodu ORP Ostrava, především v krajském městě Ostrava. Oproti tomu nejméně lidí žije na Vítkovsku (1,1 % obyvatel kraje) a Rýmařovsku (1,4 % obyvatel kraje).

Tab. 2.2.1.1 Počet obyvatel a věková struktura obyvatelstva podle SO ORP (stav k 31. 12.)

	2000 ¹⁾					2005					Index 2005/2000
	celkem	podíl (%)				celkem	podíl (%)				
		žen	0 – 14 let	15 – 64 let	65+ let		žen	0 – 14 let	15 – 64 let	65+ let	
Moravskoslezský kraj	1 265 283	51,2	17,2	70,4	12,3	1 250 769	51,1	15,0	71,6	13,3	98,9
v tom správní obvody:											
Bílovec	25 918	50,8	18,0	70,2	11,8	25 778	50,8	16,0	71,0	13,0	99,5
Bohumín	30 066	51,0	16,4	70,3	13,3	29 819	50,8	14,6	72,0	13,4	99,2
Bruntál	39 676	50,8	18,7	71,2	10,0	39 049	50,7	16,0	73,0	11,0	98,4
Český Těšín	27 476	51,5	18,1	70,4	11,5	26 987	51,5	15,0	73,2	11,9	98,2
Frenštát pod Radhoštěm	18 792	51,3	17,7	68,9	13,4	18 793	51,2	15,3	70,6	14,1	100,0
Frýdek-Místek	108 610	51,0	17,6	70,8	11,6	108 767	51,0	15,2	72,5	12,3	100,1
Frýdlant nad Ostravicí	21 984	50,8	15,9	69,0	15,1	22 449	50,6	14,5	70,5	15,0	102,1
Havířov	100 070	51,0	16,7	70,8	12,5	98 732	50,8	14,3	71,5	14,2	98,7
Hlučín	39 794	51,1	16,6	70,6	12,8	39 608	51,1	14,6	70,5	14,9	99,5
Jablunkov	22 642	50,9	19,2	67,4	13,4	22 505	51,1	16,9	69,1	14,0	99,4
Karviná	75 379	50,5	16,7	71,8	11,6	74 193	50,0	14,5	72,2	13,3	98,4
Kopřivnice	41 845	50,7	18,6	70,6	10,8	41 535	50,7	16,0	72,0	12,0	99,3
Kravaře	20 749	50,7	18,1	70,0	11,9	21 069	50,8	15,7	70,9	13,4	101,5
Krnov	43 288	50,9	17,6	70,0	12,4	42 598	50,8	15,9	71,4	12,7	98,4
Nový Jičín	48 557	51,3	17,8	70,6	11,6	48 178	51,4	15,6	72,1	12,3	99,2
Odry	17 687	50,6	18,2	70,2	11,6	17 551	50,7	16,3	71,2	12,6	99,2
Opava	103 159	51,4	17,1	70,1	12,8	101 865	51,3	14,9	71,2	13,9	98,7
Orlová	48 228	50,9	19,3	70,0	10,7	46 929	50,8	15,9	73,1	11,0	97,3
Ostrava	343 459	51,7	16,4	70,7	12,9	337 752	51,7	14,6	71,5	13,8	98,3
Rýmařov	17 332	50,4	17,7	71,5	10,8	16 896	50,4	14,9	72,9	12,2	97,5
Třinec	56 268	51,2	17,2	68,8	14,0	55 605	51,4	15,1	69,9	15,0	98,8
Vítkov	14 304	50,4	18,1	70,1	11,8	14 111	50,4	16,0	71,0	13,0	98,7

¹⁾ stav k 1. 1. 2001 (počet obyvatel zpětně bilancován podle výsledků SLDB 2001)

Největší podíl z obyvatelstva daného správního obvodu představují obyvatelé měst ve správních obvodech Bohumín (100 %), Ostrava (96,5 %) a Český Těšín (96 %). U čtyř správních obvodů je podíl městského obyvatelstva pod 50 %, a to nejméně na Jablunkovsku (25,6 %) a Kravařsku (32,4 %).

Ve srovnání s rokem 2000 měl kraj o 14 514 obyvatel méně. Pro demografický vývoj posledních let je charakteristický úbytek počtu obyvatel jak přirozenou měnou, tak i záporným saldem migrace. Proti roku 2000 se počet obyvatel kraje snížil o 1,1 %. Ke zvýšení počtu obyvatel ve sledovaném období došlo pouze u tří správních obvodů ORP a největší přírůstek obyvatel byl u správního obvodu ORP Frýdlant nad Ostravicí o 2,1 %. Naproti tomu největší úbytek obyvatel byl ve správních obvodech ORP Orlová (-2,7 %) a Rýmařov (-2,5 %).

Stárnutí obyvatelstva v souvislosti s nízkou porodností je dalším znakem vývoje obyvatelstva, což se v našem kraji projevuje poklesem podílu dětí do věku 14 let. Zatímco v roce 2000 byl tento podíl 17,2 % obyvatel kraje, v roce 2005 se tento podíl snížil o 2,2 procentního bodu. Vzhledem k nástupu silných populačních ročníků došlo ke zvýšení podílu obyvatel věkové skupiny 15 – 64 let na 71,6 % a zároveň se zvýšil i podíl obyvatel starších 65 let o 1 procentní bod. Nejmenší podíl dětí do 14 let má správní obvod Havířovsko (14,3 %) a největší je tento podíl na Jablunkovsku (16,9 %).

V porovnání s rokem 2000 se podíl dětí do 14 let věku snížil ve všech správních obvodech, nejvýrazněji v obvodech Orlová (-3,4 procentního bodu) a Český Těšín (-3,1 procentního bodu). Podíl obyvatel ve věku 65 a více let se ve sledovaném období nejvíce zvýšil ve správním obvodě Hlučín o 2,1 procentního bodu

a ve správních obvodech Havířov a Karviná o 1,7 procentního bodu. Ke snížení podílu této věkové skupiny došlo pouze v jednom správním obvodě a tím je Frýdlant nad Ostravicí a to pouze o 0,1 procentní bod.

2.2.2 Obyvatelstvo podle pohlaví, věku, vzdělání, rodinného stavu a náboženského vyznání

Přes 51 % populace kraje tvoří ženy. Určitý vliv na tento podíl má i věkové složení obyvatel, vlivem rozdílné úmrtnosti mužů a žen začínají od středního věku ženy početně převyšovat muže. Ve správním obvodě ORP Karviná je populace žen rovných 50 %, což je zároveň nejnižším podílem žen mezi jednotlivými správními obvody. Nejvyšší podíl žen je ve správním obvodě Ostrava a to celých 51,7 %.

Jednou z charakteristik věkového složení obyvatelstva je průměrný věk. Ten se v průběhu sledovaného období ve všech správních obvodech ORP neustále zvyšuje. V roce 2005 činil v kraji 39,4 roku a byl tak o 1,6 roku vyšší než v roce 2000. Nejvyšší průměrný věk je ve správním obvodě Frýdlant nad Ostravicí (40,6 let) potom následuje Havířovsko a Hlučínsko s průměrným věkem 40 let. Naproti tomu nejnižší průměrný věk je ve správních obvodech Bruntál a Orlová a to 38 let.

Z věkové struktury obyvatelstva jsou odvozovány věkové indexy. Demografické stárnutí populace měříme indexem stárnutí, který vyjadřuje poměr počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0 až 14 let. Tento ukazatel je ovlivněn nízkou porodností a prodlužováním lidského věku. Zatímco v roce 2000 v Moravskoslezském kraji připadalo na 100 dětí ve věku 0 – 14 let 71,9 osob ve věku 65 a více let, v roce 2005 došlo ke zvýšení na 88,6 osob. Nejhorší tento poměr vyznívá pro správní obvody Frýdlant nad Ostravicí (103,9) a Hlučín (102,7). Naopak poměrově nejlépe jsou na tom správní obvody Bruntál (69,0) a Orlová (69,2).

Tab. 2.2.2.1 Charakteristiky věkové struktury obyvatelstva podle správních obvodů ORP

	Průměrný věk		Index stárnutí ¹⁾		Index závislosti I. ²⁾		Index závislosti II. ³⁾		Index ekonomického zatížení ⁴⁾	
	2000	2005	2000	2005	2000	2005	2000	2005	2000	2005
Moravskoslezský kraj	37,8	39,4	71,9	88,6	24,3	21,0	17,5	18,6	41,8	39,6
v tom správní obvody:										
Bílovec	37,3	38,9	66,1	80,9	25,3	22,6	16,7	18,3	42,0	40,9
Bohumín	38,7	39,9	82,8	91,6	23,2	20,3	19,2	18,6	42,4	38,9
Bruntál	35,9	38,0	54,0	69,0	26,1	21,9	14,1	15,1	40,2	37,0
Český Těšín	36,7	38,4	64,1	79,0	25,6	20,5	16,4	16,2	42,1	36,7
Frenštát pod Radhoštěm	38,2	39,6	77,0	92,2	25,5	21,6	19,7	20,0	45,2	41,6
Frýdek-Místek	37,3	39,0	64,8	81,1	25,0	20,9	16,2	17,0	41,2	37,9
Frýdlant nad Ostravicí	39,7	40,6	98,5	103,9	22,5	20,5	22,2	21,3	44,7	41,8
Havířov	38,2	40,0	75,1	99,0	23,5	20,0	17,7	19,8	41,2	39,9
Hlučín	38,4	40,0	79,4	102,7	23,1	20,6	18,3	21,2	41,4	41,8
Jablunkov	36,9	38,1	70,6	82,8	28,1	24,5	19,8	20,3	48,0	44,7
Karviná	38,0	39,8	66,9	91,5	23,5	20,1	15,7	18,4	39,3	38,5
Kopřivnice	36,5	38,1	58,5	74,8	26,0	22,2	15,2	16,6	41,1	38,9
Kravaře	36,7	38,1	65,8	85,7	25,8	22,1	17,0	18,9	42,8	41,0
Krnov	37,5	39,1	71,4	80,4	25,0	22,2	17,8	17,9	42,8	40,1
Nový Jičín	37,1	38,8	64,8	78,5	25,1	21,7	16,3	17,1	41,4	38,8
Odry	36,7	38,4	64,1	77,2	25,9	22,9	16,6	17,7	42,4	40,5
Opava	37,9	39,5	75,5	92,8	24,2	21,0	18,3	19,5	42,6	40,5
Orlová	36,2	38,0	56,4	69,2	27,5	21,7	15,5	15,0	43,0	36,8
Ostrava	38,5	39,9	78,7	94,7	23,1	20,4	18,2	19,3	41,3	39,8
Rýmařov	37,1	39,1	62,2	81,4	24,3	20,5	15,1	16,7	39,4	37,1
Třinec	38,5	39,9	82,9	99,0	24,7	21,7	20,5	21,4	45,2	43,1
Vítkov	37,1	38,9	65,2	81,5	25,9	22,5	16,9	18,3	42,7	40,8

¹⁾ počet osob ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0 – 14 let

²⁾ počet dětí ve věku 0 – 14 let na 100 osob ve věku 15 – 64 let

³⁾ počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 – 64 let

⁴⁾ počet dětí ve věku 0 – 14 let a počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 – 64 let

Index ekonomického (sociálního) zatížení vypovídá o zatížení obyvatelstva v produktivním věku mimoprodukčními generacemi, představovanými dětmi do 15 let a osobami staršími 64 let. Vzhledem k tomu, že do produktivního věku se dostaly populačně silné ročníky ze 70.let a ještě ho neopustily silné poválečné ročníky, hodnota tohoto ukazatele klesá. V roce 2000 připadalo na 100 osob v produktivním věku necelých 42 osob v před a poproduktivním věku, v roce 2005 došlo ke snížení na necelých 40 osob. Při srovnání tohoto ukazatele mezi jednotlivými správními obvody je situace nejméně příznivá pro správní obvod Jablunkov s téměř 45 osobami a Třinec se 43 osobami. Pokles indexu ekonomického zatížení byl vzhledem k nízké porodnosti ovlivněn poklesem indexu závislosti dětí do 15 let. Ve sledovaném období došlo ke snížení tohoto indexu o 3,3 děti na každých 100 osob v produktivním věku. Ke snížení tohoto indexu došlo ve všech správních obvodech Moravskoslezského kraje, přičemž největší pokles dětí na 100 osob v produktivním věku zaznamenaly správní obvody Orlová (-5,7) a Český Těšín (-5,1). Naproti tomu se index závislosti osob ve věku 65 a více let zvýšil. Nejvýraznější bylo toto zvýšení ve správním obvodu Hlučín o 2,9 procentního bodu. Ve správních obvodech Bohumín, Český Těšín, Frýdlant nad Ostravicí a Orlová došlo k poklesu hodnoty tohoto ukazatele.

Informace o vzdělání, rodinném stavu a náboženském vyznání obyvatelstva lze čerpat pouze z údajů získaných při sčítání lidu, domů a bytů, které probíhá s desetiletou periodicitou.

Tab. 2.2.2.2 Vzdělanostní struktura obyvatel ve věku 15 a více let podle SO ORP v roce 2001

Zdroj: SLDB 2001

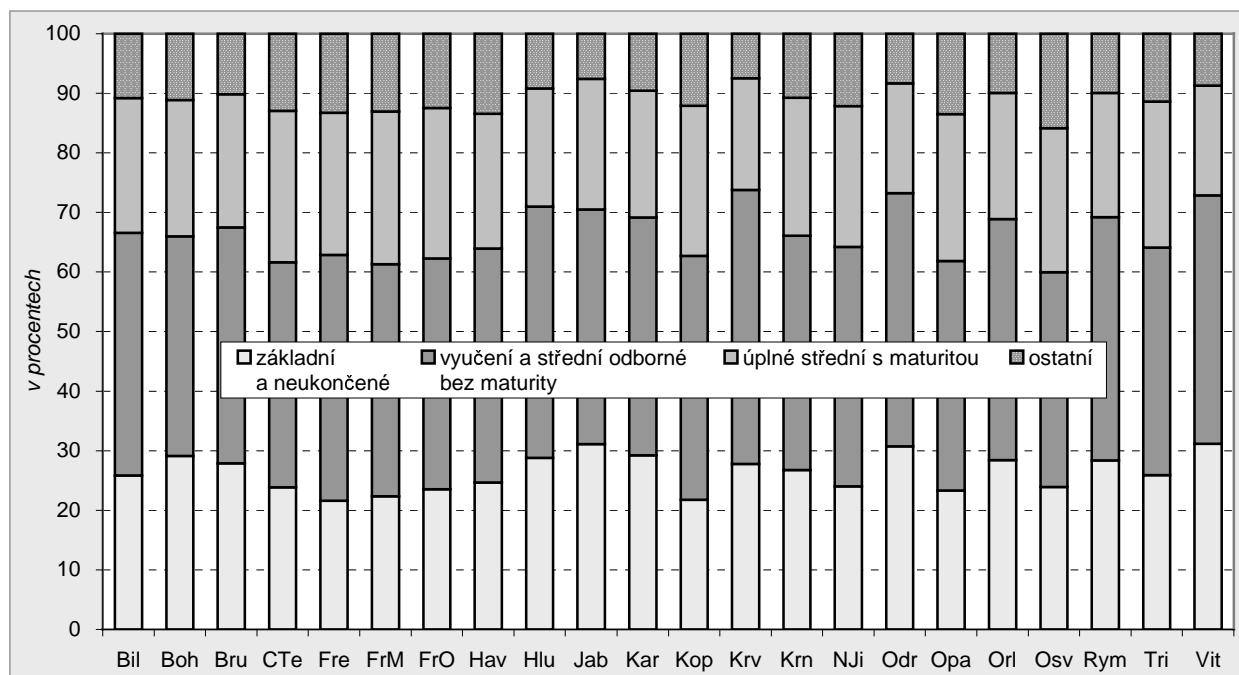
	Počet obyvatel ve věku 15 let a více	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (%)					
		základní a neukončené	vyučení a střední odborné bez maturity	úplně střední s maturitou	vyšší odborné a nástavbové	vysokoškolské včetně vědecké přípravy	bez vzdělání
Moravskoslezský kraj	1 048 129	25,2	38,7	23,4	3,1	7,8	0,5
v tom správní obvody:							
Bílovec	21 247	25,8	40,7	22,6	2,9	6,3	0,9
Bohumín	25 147	29,1	36,9	22,9	2,7	6,4	0,8
Bruntál	32 257	27,9	39,6	22,3	2,6	5,7	0,7
Český Těšín	22 513	23,9	37,8	25,5	3,4	8,5	0,3
Frenštát pod Radhoštěm	15 475	21,6	41,2	23,9	3,5	7,5	0,2
Frýdek-Místek	89 491	22,4	39,0	25,6	3,4	8,5	0,3
Frýdlant nad Ostravicí	18 530	23,5	38,8	25,2	3,3	7,9	0,7
Haviřov	83 356	24,6	39,3	22,6	3,0	7,4	0,4
Hlučín	33 207	28,8	42,2	19,8	2,2	5,2	0,8
Jablunkov	18 333	31,1	39,4	21,9	2,0	4,7	0,4
Karviná	62 750	29,2	40,0	21,3	2,7	4,9	0,6
Kopřivnice	34 130	21,7	41,0	25,2	3,6	7,4	0,2
Kravaře	17 021	27,8	46,0	18,7	2,1	4,1	0,4
Krnov	35 684	26,8	39,4	23,1	2,9	5,6	1,1
Nový Jičín	39 982	24,0	40,2	23,7	3,3	7,0	0,3
Odry	14 462	30,7	42,5	18,4	2,4	4,4	0,6
Opava	85 554	23,3	38,6	24,6	3,1	8,6	0,7
Orlová	38 942	28,4	40,5	21,2	2,6	5,1	0,6
Ostrava	287 448	23,9	36,1	24,2	3,3	10,4	0,5
Rýmařov	14 286	28,4	40,9	20,8	2,7	5,0	0,9
Třinec	46 607	25,9	38,2	24,5	3,0	7,4	0,4
Vítkov	11 707	31,2	41,7	18,4	2,3	4,0	1,4

Z výsledků sčítání vyplývá trvalý vzestup vzdělanosti obyvatelstva. Jedná se o kvalitativní ukazatel, zjišťovaný jako nejvyšší stupeň ukončeného vzdělání obyvatelstva ve věku 15 a více let. Převážná část obyvatelstva ve věku 15 – 19 let pokračuje v přípravě na povolání v některém z učňovských oborů, na středních školách a část absolventů středních škol si zvyšuje kvalifikaci studiem na vyšších odborných nebo vysokých školách.

Vzdělanostní struktura obyvatelstva jednotlivých správních obvodů se liší, což je vedle nabídky škol ovlivněno zejména možnostmi uplatnění osob s dosaženým stupněm vzdělání. Podle stupně dosaženého vzdělání bylo v době sčítání v roce 2001 největší zastoupení absolventů vysokých škol ve správním obvodu Ostrava (10,4 %), což je 2,6 procentního bodu nad krajským průměrem. Naproti tomu nejnižší podíl absolventů vysokých škol je ve správních obvodech Vítkov (4,0 %) a Kravaře (4,1 %), tady je také nejvyšší podíl absolventů učilišť a středních odborných škol bez maturity (46 %).

Graf 2.2.2.1 Vzdělanostní struktura obyvatel ve věku 15 a více let k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB 2001

K významným charakteristikám obyvatelstva patří údaje o rodinném stavu, který je podmíněn především strukturou populace, skladbou pohlaví, úrovní migrace a rovněž ekonomickým zabezpečením. V populaci se zvyšuje podíl svobodných lidí a vzhledem k vysoké rozvodovosti i podíl rozvedených. V Moravskoslezském kraji představovaly v populaci patnáctiletých a starších 25,3 % osoby svobodné, 55,5 % osoby vdané a ženaté, 9,6 % osoby rozvedené a 9 % osob bylo ovdovělých. Nejnižší podíl ženatého a vdaného obyvatelstva byl ve správních obvodech Bruntál a Krnov (52,5 %), kde na druhou stranu vysoké procento tvoří osoby svobodné – na Bruntálsku 28,8 % a Krnovsku 27,6 %. Vysoký je zde i podíl osob rozvedených, i když nejvyšší úroveň dosahuje ve správním obvodě Ostrava (11,7 %). Nejvyšší podíl ženatých a vdaných osob byl ve správním obvodě Kravaře (62,2 %), kde je zároveň i nejnižší podíl osob rozvedených (3,5 %), což je hluboko pod celokrajským průměrem.

V jednotlivých regionech byl rozdílný přístup k otázce náboženského vyznání, protože se jednalo o otázku fakultativní, mohla zůstat bez odpovědi. Největší podíl těch, kteří neuvedli odpověď byl ve správních obvodech Frenštát pod Radhoštěm, Rýmařov a Nový Jičín. Nejvyšší podíl věřících byl v rámci našeho kraje zjištěn ve správních obvodech Kravaře (85,9 %) a Jablunkov (84,8 %). Nejnižší byly naproti tomu podíly věřícího obyvatelstva na Bruntálsku (25,7 %) a Krnovsku (27,8 %). Podle jednotlivých církví, ke kterým se lidé hlásí, má jednoznačně převahu církev římskokatolická, ke které se přihlásilo celkem 412 098 osob, což je 80,9 % ze všech obyvatel, kteří se hlásí k některé církvi.

2.2.3 Základní demografické události

Mezi základní demografické události patří narození, úmrtí a migrace, v jejichž důsledku se mění počet, věková struktura i struktura obyvatel podle pohlaví. Zprostředkovaně působí i další události, a sice sňatky a rozvody.

Po roce 1989 došlo k změnám sociálních, ekonomických i politických podmínek a ty se odrazily i ve změnách demografického chování zejména mladých lidí. Nejvíce se tyto změny projeví poklesem sňatečnosti a porodnosti. Pokles sňatečnosti se projevuje ve zvyšujícím se podílu dětí narozených mimo manželství, což je dáno i vyšší tolerancí společnosti k společnému soužití nesezdaných párů i k dětem narozeným neprovdaným matkám.

V Moravskoslezském kraji se v roce 2005 narodilo 12 177 dětí, z toho 28,9 % ve správním obvodě Ostrava, který je nejlidnatějším správním obvodem našeho kraje. V průměru za roky 2001 – 2005 byla porodnost, což je počet živě narozených dětí na 1 000 obyvatel, nejvyšší ve správních obvodech Odry, Český Těšín, Jablunkov a Vítkov. Naproti tomu nejnižší byla ve správních obvodech Havířov a Frýdlant nad Ostravicí.

Za posledních pět let se v manželství narodilo nejvíce dětí ve správních obvodech Jablunkov a Kravaře, nejméně v obvodech Rýmařov a Vítkov. Největší procento dětí narozených svobodným matkám bylo právě v těchto dvou jmenovaných obvodech, a to 39,3 % respektive 39,2 %. Děti narozené rozvedeným matkám tvořily nejvyšší podíl ve správním obvodě Karviná.

Tab. 2.2.3.1 Živě narození podle správních obvodů ORP v letech 2001 – 2005 (roční průměry)

	Celkem	z toho (%)				v tom věk matky (%)				Živě narození na 1 000 obyvatel
		rodinný stav matky			1. pořadí narození	do 19 let	20 – 24 let	25 – 29 let	30 a více let	
		svobodná	vdaná	rozvedená						
Moravskoslezský kraj	11 633	26,0	67,7	6,0	47,3	5,3	25,0	41,9	27,8	9,3
v tom správní obvody:										
Bílovec	249	27,6	66,1	6,0	45,3	5,3	27,5	42,4	24,8	9,6
Bohumín	266	32,8	60,6	6,2	48,2	8,0	25,5	39,9	26,5	8,9
Bruntál	376	38,2	54,1	7,4	44,9	6,0	26,9	40,1	27,1	9,6
Český Těšín	271	22,7	72,5	4,6	48,6	6,3	25,9	41,3	26,5	10,0
Frenštát pod Radhoštěm	164	15,1	78,3	6,2	45,9	2,0	20,1	44,0	33,9	8,7
Frýdek-Místek	1 007	19,9	73,9	5,8	47,5	3,6	22,5	44,7	29,2	9,3
Frýdlant nad Ostravicí	188	15,2	80,4	4,3	45,6	3,3	20,7	45,0	31,0	8,4
Havířov	814	26,6	66,6	6,5	48,3	5,8	26,5	40,7	26,9	8,2
Hlučín	337	14,1	81,6	4,2	47,4	2,3	25,7	45,5	26,5	8,5
Jablunkov	226	9,2	88,6	2,0	45,3	3,4	33,1	41,4	22,1	10,0
Karviná	654	31,2	59,7	8,5	46,2	9,1	28,1	35,8	26,9	8,8
Kopřivnice	412	19,6	74,7	5,4	47,1	4,0	24,2	44,4	27,4	9,9
Kravaře	202	9,8	88,1	1,8	45,6	2,5	28,7	46,9	22,0	9,7
Krnov	411	34,8	57,5	7,3	45,8	5,8	25,3	41,2	27,7	9,6
Nový Jičín	470	24,1	69,5	6,3	45,5	3,2	23,7	44,2	28,8	9,7
Odry	185	32,6	62,7	4,7	44,3	6,8	29,2	39,7	24,3	10,5
Opava	966	19,1	75,5	5,2	48,7	3,3	22,4	45,7	28,6	9,4
Orlová	423	34,7	58,3	6,5	44,6	9,1	28,5	38,2	24,2	8,9
Ostrava	3 226	30,6	62,7	6,4	48,8	5,8	23,5	40,9	29,8	9,5
Rýmařov	156	39,3	53,4	6,7	48,8	6,3	30,3	38,7	24,7	9,1
Třinec	487	13,6	82,0	4,1	46,5	3,5	26,2	44,4	26,0	8,7
Vítkov	142	39,2	53,8	6,5	43,8	9,7	32,3	37,3	20,7	10,0

Charakteristickým znakem pro porodnost žen je odklad narození dítěte do pozdějšího věku. V roce 2005 se v našem kraji narodilo nejvíce dětí ženám ve věku 25 – 29 let a to skoro 42 % a rovných 34 % matek mělo věk přes 30 let, zatímco matek ve věku do 19 let bylo necelých 5 %. Matky ve věku do 19 let byly v posledních pěti letech nejčastěji ve správních obvodech Vítkov, Orlová a Karviná, naproti tomu matky starší 29 let byly nejčastěji ve Frenštátě pod Radhoštěm a ve správním obvodě Frýdlant nad Ostravicí.

V roce 2005 bylo v našem kraji evidováno 4 629 potratů, což je při srovnání s rokem 2001 o 16 % méně potratů. Zlepšení osvěty a vyšší dostupnost antikoncepce se projevily v poklesu potratovosti i ve struktuře potratů. Zvyšuje se přitom podíl samovolných potratů na úkor umělých přerušování těhotenství. Zřejmě to souvisí i se zvyšujícím se věkem matky, který může zvyšovat rizika spojená s těhotenstvím.

Pokud jde o umělá přerušování těhotenství, připadal v průměru let 2001 – 2005 nejvyšší podíl na správní obvody Ostrava (73,4 %), Bruntál (70,7 %) a Rýmařov (70,2 %), naopak nejnižšího podílu dosáhly správní obvody Jablunkov (38,9 %) a Frenštát pod Radhoštěm (48,4 %). Průměr umělých přerušování těhotenství v Moravskoslezském kraji byl ve sledovaném období 66,6 %. V roce 2005 byla nejvyšší potratovost, což je počet potratů na 1 000 obyvatel ve správních obvodech Karviná a Bruntál, nejnižší v obvodech Frenštát pod Radhoštěm a Jablunkov. Úroveň porodnosti a potratovosti se potom projevila v potratovém indexu, tedy počtu potratů na 100 živě narozených. Ve sledovaném období dosáhl potratový index nejvyšší hodnoty ve správních obvodech Bruntál (57,3 potratů na 100 živě narozených dětí) a Karviná (55,8 potratů na 100 živě narozených), nejnižší byla hodnota tohoto indexu ve správním obvodě Jablunkov s 19 potraty na 100 živě narozených dětí.

Velké rozdíly mezi jednotlivými správními obvody Moravskoslezského kraje jsou v podílu žen do 20 let na celkovém počtu uměle přerušovaných těhotenství. Nejvyšší je tento podíl ve správním obvodě Odry, v roce 2005 činil celých 20 %, což je 9,8 procentního bodu nad krajským průměrem.

Tab. 2.2.3.2 Potraty podle správních obvodů ORP v letech 2001 – 2005 (roční průměry)

	Celkem	z toho (%)		Potraty		Podíl UPT žen do 20 let na celkovém počtu UPT (%)
		samovolné potraty	umělá přerušení těhotenství (UPT)	na 1 000 obyvatel	na 100 živě narozených	
Moravskoslezský kraj	5 013	30,5	66,6	4,0	43,1	10,2
v tom správní obvody:						
Bílovec	100	31,7	65,9	3,9	40,1	8,8
Bohumín	130	35,8	62,8	4,3	48,8	12,5
Bruntál	215	26,0	70,7	5,5	57,3	9,5
Český Těšín	106	29,4	68,5	3,9	39,2	12,6
Frenštát pod Radhoštěm	50	47,6	48,4	2,6	30,2	6,7
Frýdek-Místek	451	39,1	57,8	4,2	44,8	10,6
Frýdlant nad Ostravicí	70	37,3	60,4	3,2	37,3	7,5
Haviřov	392	29,5	67,3	3,9	48,1	9,2
Hlučín	107	29,3	67,3	2,7	31,8	8,1
Jablunkov	43	57,9	38,9	1,9	19,1	15,5
Karviná	365	31,1	65,5	4,9	55,8	11,0
Kopřivnice	118	36,7	58,5	2,8	28,7	7,8
Kravaře	69	34,3	62,5	3,3	34,3	7,4
Krnov	180	29,0	67,3	4,2	43,8	9,9
Nový Jičín	186	31,3	64,7	3,9	39,6	9,1
Odry	59	35,3	59,7	3,3	31,8	13,6
Opava	419	32,7	64,7	4,1	43,4	9,4
Orlová	214	27,1	69,6	4,5	50,4	12,7
Ostrava	1 400	24,5	73,4	4,1	43,4	10,6
Rýmařov	75	27,4	70,2	4,4	48,1	9,1
Třinec	194	36,6	57,9	3,5	39,8	9,6
Vítkov	69	31,3	64,9	4,9	48,6	9,4

Tab. 2.2.3.3 Zemřelí podle správních obvodů ORP v letech 2001 – 2005 (roční průměry)

	Celkem	z toho (%)						Zemřelí na 1 000 obyvatel	Novorozenecká úmrtnost (‰)	Kojenecká úmrtnost (‰)
		1 – 14 let	15 – 39 let	40 – 59 let	60 – 69 let	70 – 79 let	80 a více let			
Moravskoslezský kraj	13 079	0,2	2,8	17,6	17,7	29,5	31,8	10,4	2,7	4,3
v tom správní obvody:										
Bílovec	271	0,5	3,5	18,5	17,5	29,4	30,4	10,5	0,8	3,2
Bohumín	375	0,3	2,8	17,5	16,1	28,7	33,9	12,6	6,8	10,5
Bruntál	359	0,6	3,4	20,8	18,2	31,2	25,4	9,1	2,1	3,7
Český Těšín	259	0,2	2,5	18,2	15,1	27,7	36,1	9,5	0,7	0,7
Frenštát pod Radhoštěm	213	0,1	2,3	14,8	15,2	31,8	35,3	11,3	3,7	6,1
Frýdek-Místek	1 044	0,2	2,7	18,2	16,3	29,4	32,9	9,6	2,2	3,6
Frýdlant nad Ostravicí	286	0,1	2,0	14,3	13,0	31,7	38,7	12,9	-	1,1
Haviřov	943	0,3	3,2	18,0	20,1	32,5	25,6	9,5	2,7	3,7
Hlučín	404	0,1	2,5	18,2	21,1	29,1	28,7	10,2	3,0	3,6
Jablunkov	248	0,2	3,0	15,9	16,1	31,1	33,2	11,0	3,5	5,3
Karviná	821	0,1	3,1	18,4	22,6	29,1	26,1	11,0	2,1	6,1
Kopřivnice	374	0,3	3,9	17,3	18,2	28,2	31,6	9,0	3,4	4,4
Kravaře	196	-	1,8	14,1	17,3	32,4	33,7	9,4	4,9	5,9
Krnov	464	0,3	2,4	17,4	15,2	30,3	33,9	10,8	3,4	5,4
Nový Jičín	482	0,3	2,7	19,0	15,5	28,5	33,5	10,0	4,3	5,1
Odry	169	0,1	3,9	19,5	18,0	29,1	29,2	9,6	1,1	2,2
Opava	1 048	0,4	2,7	15,7	16,5	29,5	34,9	10,2	2,1	3,3
Orlová	514	0,4	3,2	19,1	16,8	27,5	32,7	10,8	3,8	3,8
Ostrava	3 666	0,2	2,6	17,7	18,1	29,0	32,2	10,8	2,5	4,2
Rýmařov	149	-	3,9	19,8	20,0	29,0	26,9	8,7	2,6	3,8
Třinec	634	0,2	2,5	16,1	16,8	29,2	34,8	11,3	2,9	4,9
Vítkov	159	0,3	1,8	20,4	17,0	28,0	31,8	11,2	7,0	8,5

Jednou ze základních složek demografické reprodukce je také úmrtnost a její intenzitu v přepočtu na 1 000 obyvatel vyjadřuje hrubá míra úmrtnosti.

V roce 2005 dosáhla hrubá míra úmrtnosti v Moravskoslezském kraji 10,4 %, což přesně odpovídá i průměru za roky 2001 – 2005. V tomto sledovaném období byla hrubá míra úmrtnosti nejnižší ve správních obvodech Rýmařov a Kopřivnice, naopak nejvyšších hodnot dosahovala v obvodech Frýdlant nad Ostravicí a Bohumín. Novorozenecká a kojenecká úmrtnost dosahovala v průměru za pětileté období nejméně příznivých hodnot ve správních obvodech Bohumín a Vítkov.

Tab. 2.2.3.4 Standardizovaná míra úmrtnosti podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

	Standardizovaná míra úmrtnosti		Standardizovaná míra úmrtnosti na novotvary		Standardizovaná míra úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy	
	1996 – 2000	2001 – 2005	1996 – 2000	2001 – 2005	1996 – 2000	2001 – 2005
Moravskoslezský kraj	11,7	11,4	2,9	2,9	6,4	6,0
v tom správní obvody:						
Bílovec	11,7	12,2	2,9	2,8	6,3	6,7
Bohumín	12,0	12,7	3,0	2,9	6,7	7,0
Bruntál	11,0	12,1	2,6	2,8	6,0	6,4
Český Těšín	11,0	10,5	2,8	3,0	5,3	5,4
Frenštát pod Radhoštěm	11,8	11,6	2,6	2,5	7,3	6,7
Frýdek-Místek	11,9	11,0	2,7	2,6	6,6	6,3
Frýdlant nad Ostravicí	11,7	11,6	2,5	2,5	6,7	6,8
Havířov	11,3	10,8	3,0	3,0	6,0	5,4
Hlučín	10,3	11,1	2,7	3,0	5,3	5,6
Jablunkov	11,0	12,1	2,4	2,7	5,9	6,4
Karviná	14,3	13,0	3,4	3,4	7,8	6,8
Kopřivnice	10,8	11,2	2,6	2,6	6,0	6,3
Kravaře	11,5	11,0	2,7	2,5	6,3	6,2
Krnov	11,0	11,6	2,7	3,0	5,9	6,4
Nový Jičín	12,7	11,2	3,3	2,8	6,9	5,9
Odry	12,4	11,5	2,8	3,0	7,2	5,8
Opava	10,9	10,8	2,7	2,7	6,1	5,8
Orlová	13,0	13,1	3,1	3,0	7,2	7,1
Ostrava	11,9	11,3	3,0	3,1	6,3	5,7
Rýmařov	10,8	11,1	2,6	2,8	6,2	6,0
Třinec	11,0	11,2	2,5	2,7	5,8	5,8
Vítkov	12,8	12,8	3,0	2,9	6,8	6,7

Vliv věkové struktury na hrubou míru úmrtnosti lze eliminovat použitím metody zvané standardizace. Při této metodě se jako standard volí určitá věková struktura (přímá standardizace), nebo míry úmrtnosti podle věku a ty se aplikují na skutečnou věkovou strukturu. Při použití přímé standardizace, kdy za základ slouží věková struktura ČR, je úmrtnost v Moravskoslezském kraji o 1 procentní bod nižší než hrubá míra úmrtnosti. V našem kraji došlo k mírnému snížení standardizované míry úmrtnosti v průměru za roky 2001 – 2005 proti předchozímu pětiletému období.

Standardizovaná míra úmrtnosti byla nejvyšší ve správních obvodech Orlová, Karviná a Vítkov. Nejlépe ze srovnání vychází obvody Český Těšín, Havířov a Opava.

Mezi nejčastější příčiny úmrtí patří nemoci oběhové soustavy a zhoubné novotvary. Standardizovaná míra úmrtnosti na nemoci oběhové soustavy v našem kraji dosáhla v průměru za roky 2001 – 2005 hodnoty 6,0 ‰ a ve srovnání s předchozími pěti lety se nepatrně snížila. Nejvýraznější bylo snížení této hodnoty ve správních obvodech Odry, Nový Jičín a Karviná. Vývoj standardizované míry úmrtnosti na zhoubné novotvary se ve většině správních obvodů příliš neměnil. Dlouhodobě nepříznivá úroveň úmrtnosti na zhoubné novotvary je ve správním obvodě Karviná (3,4 ‰).

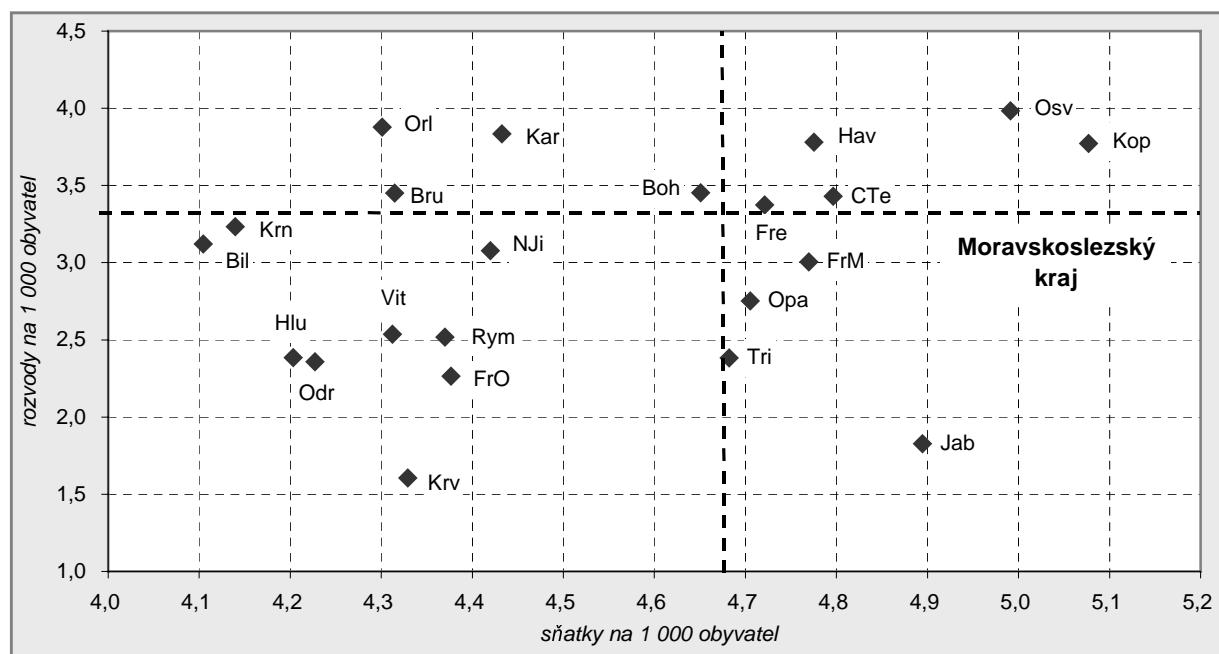
Od roku 1991 došlo k výraznému snižování počtu uzavíraných sňatků, ve srovnání s předchozím rokem se jednalo o 22 % pokles. V roce 2005 bylo v kraji uzavřeno 5 900 sňatků, což činí 4,7 sňatku na 1 000 obyvatel středního stavu. Mezi jednotlivými správními obvody byla sňatečnost nejvyšší v Ostravě, Bohumíně a Českém Těšíně. Naopak nejnižší byla sňatečnost ve správních obvodech Bílovec a Karviná.

Tab. 2.2.3.5 Sňatky a rozvody podle správních obvodů ORP v letech 2001 – 2005 (roční průměry)

	Sňatky				Rozvody					
	celkem	na 1 000 obyvatel	snoubenci do 25 let		celkem	na 1 000 obyvatel	v tom podle délky trvání manželství (%)			
			ženichové	nevěsty			0 – 4 roky	5 – 9 let	10 – 14 let	15 a více let
Moravskoslezský kraj	5 882	4,7	19,0	37,2	4 204	3,3	15,6	22,4	22,2	39,8
v tom správní obvody:										
Bílovec	106	4,1	17,2	43,8	81	3,1	14,4	22,1	21,8	41,7
Bohumín	139	4,7	17,1	32,5	103	3,5	12,8	23,3	22,3	41,7
Bruntál	170	4,3	19,8	35,2	136	3,5	19,1	19,4	23,4	38,0
Český Těšín	131	4,8	24,7	40,4	93	3,4	15,4	21,6	21,0	42,0
Frenštát pod Radhoštěm	89	4,7	16,4	41,1	64	3,4	13,5	26,4	21,1	39,0
Frýdek-Místek	517	4,8	18,6	37,5	326	3,0	15,7	21,6	22,8	39,9
Frýdlant nad Ostravicí	97	4,4	16,6	36,1	50	2,3	14,7	23,0	23,8	38,5
Havířov	474	4,8	17,7	33,7	375	3,8	16,6	21,7	22,0	39,7
Hlučín	167	4,2	25,4	49,2	93	2,4	14,8	22,5	20,3	42,4
Jablunkov	110	4,9	35,9	60,7	41	1,8	18,0	25,7	19,4	36,9
Karviná	329	4,4	19,7	39,0	285	3,8	16,7	22,6	22,3	38,4
Kopřivnice	211	5,1	19,5	37,1	157	3,8	15,6	23,5	22,1	38,8
Kravaře	91	4,3	31,8	55,6	34	1,6	19,6	27,4	17,9	35,1
Krnov	178	4,1	20,3	35,4	139	3,2	15,4	23,6	20,6	40,4
Nový Jičín	213	4,4	15,9	35,1	149	3,1	15,5	21,7	24,8	38,1
Odry	74	4,2	18,8	40,9	42	2,4	15,6	22,3	25,1	37,0
Opava	482	4,7	20,8	39,6	282	2,8	15,0	22,7	19,7	42,6
Orlová	205	4,3	20,7	38,8	185	3,9	12,5	21,3	21,0	45,2
Ostrava	1 700	5,0	15,6	31,6	1 357	4,0	15,5	22,5	22,8	39,2
Rýmařov	74	4,3	20,3	39,0	43	2,5	19,4	18,9	30,0	31,8
Třinec	262	4,7	23,4	44,5	133	2,4	15,9	23,5	21,6	39,0
Vítkov	62	4,4	21,4	47,6	36	2,5	15,2	23,6	18,5	42,7

Počty rozvodů se v Moravskoslezském kraji v průběhu devadesátých let postupně zvyšovaly. Pouze v roce 1999 došlo ke skokovému snížení rozvodovosti na 2,5 rozvodu na 1 000 obyvatel středního stavu a v následujícím roce se rozvodovost opět zvýšila na 3,1.

Graf 2.2.3.1 Sňatečnost a rozvodovost podle SO ORP v letech 2001 – 2005

V roce 2005 bylo v kraji rozvedeno 3 987 manželství, tzn. že rozvodovost činila 3,2 rozvody na 1 000 obyvatel. Nejvyšší rozvodovost byla ve správních obvodech Orlová a Ostrava, naopak nejnižší na Jablunkovsku. Průměrná doba trvání manželství se prodlužuje, nejvíce manželství bylo rozváděno po 15 a více letech trvání. Nejvyšší byl tento podíl ve správních obvodech Orlová (58,0 %) a Český Těšín (56,6 %). Podíl manželství rozváděných do pěti let od sňatku byl naproti tomu nejvyšší ve správních obvodech Bruntál (22,2 %), Kravaře a Odry (oba 20,0 %).

2.2.4 Migrace

Vliv na vývoj celkového počtu obyvatel má vedle přirozeného pohybu obyvatel (narození, zemřelí) také migrace (stěhování). V Moravskoslezském kraji po celá 90. léta až do současnosti dochází k úbytku obyvatel stěhování, výjimkou byl pouze rok 1992 kdy saldo migrace bylo kladné. K největšímu úbytku obyvatel stěhování došlo v roce 2001, kdy záporné saldo migrace bylo 2 140 obyvatel.

Ve sledovaném období byl trvale dosahován přirozený přírůstek obyvatel ve správních obvodech Kopřivnice, Rýmařov a Český Těšín. Nejvýraznější úbytek obyvatel přirozenou měnou byl naproti tomu ve správních obvodech Třinec, Frenštát pod Radhoštěm a Karviná.

Tab. 2.2.4.1 Charakteristiky pohybu obyvatelstva podle správních obvodů ORP

na 1 000 obyvatel

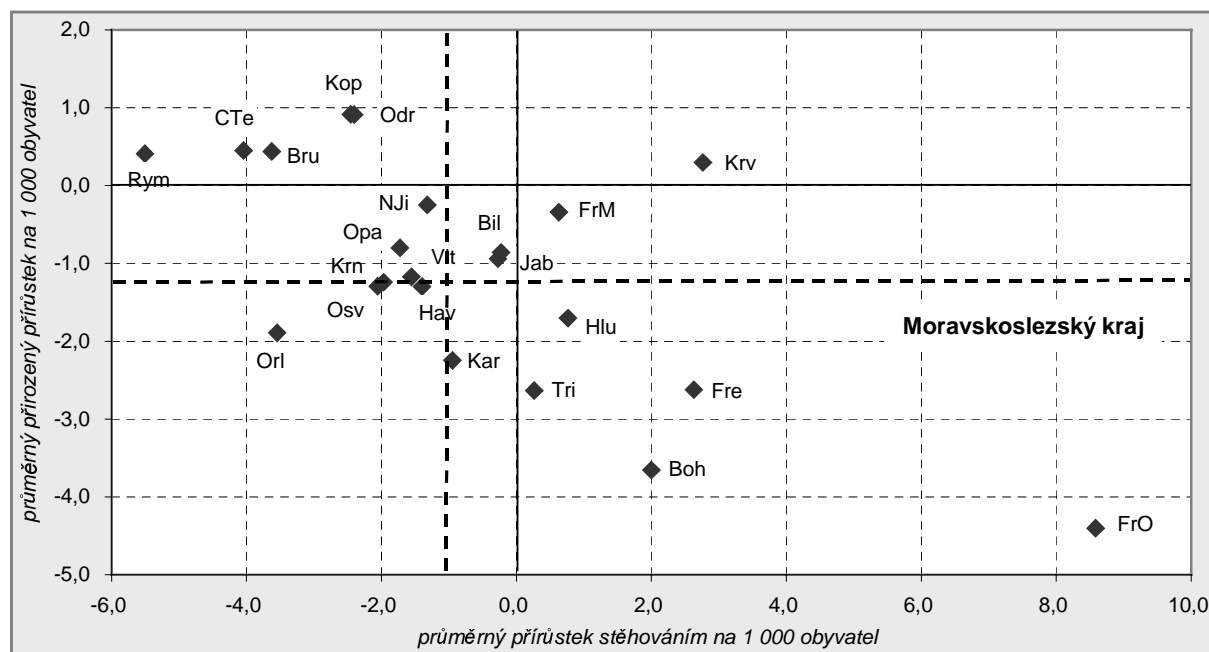
	Celkový přírůstek		Přirozený přírůstek		Přírůstek stěhování		Stěhování mezi obcemi SO ORP	
	2005	roční průměr 2001 – 2005	2005	roční průměr 2001 – 2005	2005	roční průměr 2001 – 2005	2005	roční průměr 2001 – 2005
Moravskoslezský kraj	-2,0	-2,3	-0,7	-1,2	-1,3	-1,2	x	x
v tom správní obvody:								
Bílovec	-2,1	-1,1	-2,6	-0,9	0,5	-0,2	5,8	5,2
Bohumín	-2,0	-1,7	-3,5	-3,7	1,4	2,0	1,6	1,4
Bruntál	-4,3	-3,2	-0,4	0,4	-3,9	-3,6	10,5	9,5
Český Těšín	-4,2	-3,6	0,5	0,4	-4,7	-4,0	1,1	1,0
Frenštát pod Radhoštěm	1,2	0,0	-2,2	-2,6	3,4	2,6	7,5	6,9
Frydek-Místek	2,4	0,3	0,7	-0,3	1,7	0,6	8,0	8,0
Frydlant nad Ostravicí	2,0	4,2	-4,7	-4,4	6,7	8,6	9,3	5,9
Haviřov	-4,0	-2,7	-1,5	-1,3	-2,5	-1,4	3,1	3,4
Hlučín	0,2	-0,9	-0,8	-1,7	1,0	0,8	4,0	4,3
Jablunkov	-0,3	-1,2	-0,3	-0,9	0,0	-0,3	7,7	7,8
Karviná	0,6	-3,2	-2,2	-2,2	2,8	-1,0	2,4	2,8
Kopřivnice	0,0	-1,5	1,4	0,9	-1,3	-2,4	6,4	5,6
Kravaře	1,4	3,1	-0,3	0,3	1,7	2,8	3,7	3,8
Krnov	-3,3	-3,2	-0,4	-1,2	-2,9	-2,0	8,8	7,6
Nový Jičín	0,9	-1,6	0,6	-0,2	0,3	-1,3	8,5	7,8
Odry	-3,0	-1,5	-0,1	0,9	-2,9	-2,5	5,6	3,5
Opava	-2,9	-2,5	-0,1	-0,8	-2,8	-1,7	8,0	7,2
Orlová	-7,4	-5,4	-0,6	-1,9	-6,8	-3,5	5,5	5,2
Ostrava	-2,8	-3,4	-0,4	-1,3	-2,4	-2,1	2,4	1,9
Rýmařov	-6,2	-5,1	1,1	0,4	-7,4	-5,5	6,2	5,0
Třinec	-5,2	-2,4	-2,6	-2,6	-2,6	0,3	6,9	5,4
Vítkov	2,7	-2,7	0,9	-1,2	1,8	-1,6	3,3	4,3

V roce 2005 bylo saldo migrace jednotlivých správních obvodů Moravskoslezského kraje rozděleno téměř přesně na polovinu správních obvodů s kladným a záporným saldem migrace. V průměru za roky 2001 – 2005 převažoval počet správních obvodů se záporným saldem migrace. Nejvyšší záporné saldo migrace v tomto období mají správní obvody Rýmařov a Český Těšín, naopak dlouhodobě příznivá je situace ve správním obvodě Frydlant nad Ostravicí, kde se více lidí přistěhovalo než odstěhovalo.

Nepříznivý vývoj přirozené měny obyvatelstva a případně i záporné saldo migrace se odrazilo v celkovém poklesu počtu obyvatel ve většině správních obvodů Moravskoslezského kraje. Nejvýraznější byl tento pokles v přepočtu na 1 000 obyvatel v průměru za roky 2001 – 2005 ve správních obvodech Orlová a Rýmařov. Naopak nejvyšší průměrný celkový roční přírůstek ve sledovaném období byl ve správním obvodě Frydlant nad Ostravicí, což bylo zajištěno, i přes úbytek obyvatelstva přirozenou měnou, vysokým kladným saldem migrace.

Pokud budeme sledovat tzv. vnitřní stěhování, tj. mezi obcemi uvnitř správního obvodu obce s rozšířenou působností, nacházíme nejvyšší intenzitu stěhování v obvodech Jablunkov, Nový Jičín a Krnov. Nejméně obyvatel se stěhovalo mezi obcemi správních obvodů Český Těšín, Bílovec a Ostrava.

Graf 2.2.4.1 Průměrný přirozený přírůstek a přírůstek stěhováním podle SO ORP v letech 2001 – 2005

2.2.5 Cizinci

Podle údajů cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra ČR žilo k 31. 12. 2005 v Moravskoslezském kraji 19 337 cizinců, tj. 1,6 % obyvatel kraje. V našem kraji je nejnižší podíl žen mezi bydlícími cizinci (34,3 %). Povolení k trvalému pobytu v roce 2005 mělo 55,8 % cizinců. Největší počet cizinců pobýval na území správního obvodu Ostrava (38,9 %) a Karviná (18,1 %), nejméně na Vítkovsku, Rýmařovsku a Kravařsku.

Tab. 2.2.5.1 Bydlící cizinci podle druhu pobytu a správních obvodů ORP k 31. 12. 2005

Zdroj: PČR-ŘSCPP MV ČR

	Bydlící cizinci			v tom			
	celkem	v tom		s povolením k trvalému pobytu	ostatní typy pobytů nad 90 dní celkem	z toho účel povolení pobytu	
		muži	ženy			zaměstnaní	podnikání
Moravskoslezský kraj	19 337	12 696	6 641	10 782	8 555	6 227	1 210
v tom správní obvody:							
Bílovec	138	90	48	102	36	24	14
Bohumín	483	299	184	327	156	132	18
Bruntál	270	141	129	230	40	21	14
Český Těšín	708	338	370	629	79	54	16
Frenštát pod Radhoštěm	138	79	59	87	51	30	13
Frýdek-Místek	1 005	652	353	619	386	308	49
Frýdlant nad Ostravicí	132	74	58	93	39	30	6
Havířov	1 576	1 067	509	900	676	639	18
Hlučín	179	94	85	149	30	19	6
Jablunkov	206	103	103	169	37	23	13
Karviná	3 499	2 936	563	893	2 606	2 398	38
Kopřivnice	447	276	171	338	109	38	48
Kravaře	95	48	47	80	15	14	4
Krnov	316	177	139	271	45	23	15
Nový Jičín	419	242	177	305	114	64	44
Odry	106	62	44	80	26	21	4
Opava	639	371	268	480	159	104	30
Orlová	529	323	206	378	151	121	17
Ostrava	7 515	4 804	2 711	3 854	3 661	2 071	804
Rýmařov	90	55	35	77	13	10	2
Třinec	786	438	348	672	114	79	34
Vítkov	53	20	33	49	4	4	1
nezjištěno	8	7	1	-	8	-	2

Tab. 2.2.5.2 Bydlící cizinci podle věku a správních obvodů ORP k 31. 12. 2005

Zdroj: PČR-ŘSCPP MV ČR

	Bydlící cizinci celkem	v tom ve věku (roky)				
		0 – 14	15 – 29	30 – 44	45 – 64	65 a více
Moravskoslezský kraj	19 337	1 340	4 187	7 875	4 675	1 260
v tom správní obvody:						
Bílovec	138	17	30	52	32	7
Bohumín	483	18	79	163	167	56
Bruntál	270	17	51	97	77	28
Český Těšín	708	42	124	194	237	111
Frenštát pod Radhoštěm	138	6	33	53	34	12
Frýdek-Místek	1 005	64	199	445	232	65
Frýdlant nad Ostravicí	132	13	23	64	30	2
Havířov	1 576	95	212	766	381	122
Hlučín	179	10	30	68	51	20
Jablunkov	206	6	46	63	58	33
Karviná	3 499	56	501	1 972	809	161
Kopřivnice	447	49	87	175	124	12
Kravaře	95	-	23	30	27	15
Krnov	316	29	63	86	109	29
Nový Jičín	419	35	107	164	79	34
Odry	106	11	20	41	25	9
Opava	639	55	158	216	157	53
Orlová	529	37	100	205	141	46
Ostrava	7 515	739	2 146	2 757	1 574	299
Rýmařov	90	6	20	26	30	8
Třinec	786	34	121	220	283	128
Vítkov	53	1	7	18	17	10
nezjištěno	8	-	7	-	1	-

Tab. 2.2.5.3 Bydlící cizinci podle státního občanství a správních obvodů ORP k 31. 12. 2005

Zdroj: PČR-ŘSCPP MV ČR

	Bydlící cizinci celkem	v tom státní občanství						
		země Evropské unie			ostatní státy			
		celkem	z toho		celkem	z toho		
			Slovensko	Polsko		Ukrajina	Ruská federace	Vietnam
Moravskoslezský kraj	19 337	12 272	5 511	5 807	7 065	1 952	412	2 696
v tom správní obvody:								
Bílovec	138	93	72	9	45	11	4	18
Bohumín	483	412	155	229	71	20	4	27
Bruntál	270	190	92	52	80	18	1	17
Český Těšín	708	654	122	520	54	3	4	5
Frenštát pod Radhoštěm	138	77	44	14	61	15	10	22
Frýdek-Místek	1 005	725	390	281	280	56	18	77
Frýdlant nad Ostravicí	132	86	55	8	46	9	1	-
Havířov	1 576	1 351	475	822	225	70	50	36
Hlučín	179	128	48	65	51	23	-	12
Jablunkov	206	200	81	113	6	3	1	-
Karviná	3 499	3 326	1 067	2 206	173	24	24	24
Kopřivnice	447	208	94	63	239	31	10	133
Kravaře	95	63	15	31	32	5	3	16
Krnov	316	235	76	87	81	30	6	19
Nový Jičín	419	205	146	35	214	40	5	99
Odry	106	57	37	10	49	6	1	10
Opava	639	319	167	79	320	76	31	76
Orlová	529	421	226	182	108	39	7	17
Ostrava	7 515	2 715	1 864	535	4 800	1 458	222	2 048
Rýmařov	90	76	48	14	14	4	2	1
Třinec	786	692	224	432	94	8	2	33
Vítkov	53	39	13	20	14	3	1	5
nezjištěno	8	-	-	-	8	-	5	1

Celkem 32,2 % cizinců pobývá na území kraje za účelem zaměstnání, na Karvinsku se jedná dokonce o 68,5 %. Převažující důvod pobytu cizinců na území kraje se odráží i ve věkovém složení cizinců. Téměř 41 % cizinců je ve věku 30 – 40 let, druhou nejpočetnější skupinou jsou cizinci ve věku 45 – 64 let (24,2 %) a následuje věková skupina 15 – 29 let (21,6 %). Děti do 15 let věku jsou zastoupeny necelými 7 %.

V roce 2005 měl náš kraj nejvyšší podíl cizinců ze zemí Evropské unie ze všech bydlících cizinců, a to 63,5 %. Mezi správními obvody byl tento podíl nejvyšší na Jablunkovsku (97 %) a Karvinsku (95 %), naopak nejnižší byl jejich podíl na Ostravsku (36,1 %).

Z jiných států převažovali občané z Vietnamu (13,9 %) a Ukrajiny (10,1 %). Občané ukrajinského státního občanství mají největší zastoupení ve správních obvodech Ostrava (19,4 %), Hlučín (12,8 %) a Opava (11,9 %). Největší část cizinců s vietnamským státním občanstvím žila především ve správních obvodech Kopřivnice (29,8 %), Ostrava (27,3 %) a Nový Jičín (23,6 %).